



evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



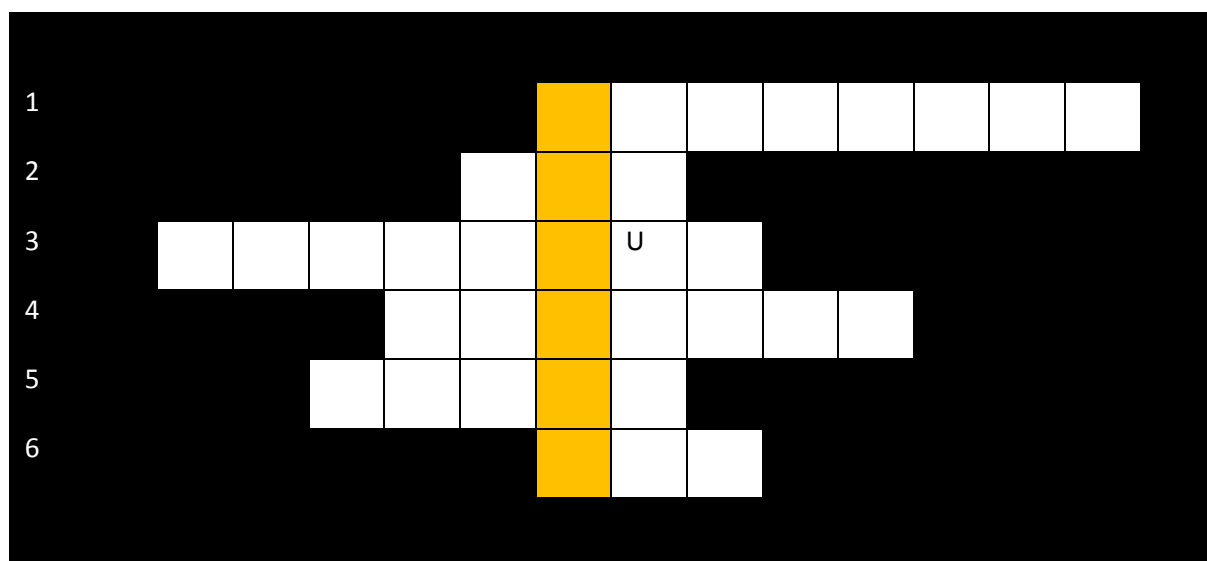
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání  
pro konkurenceschopnost

## INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

|                    |                                                                           |
|--------------------|---------------------------------------------------------------------------|
| Název školy        | Gymnázium, Šternberk, Horní nám. 5                                        |
| Číslo projektu     | CZ.1.07/1.5.00/34.0218CZ.                                                 |
| Šablona            | I/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské gramotnosti |
| Označení materiálu | VY_12_INOVACE_Pap13                                                       |
| Vypracoval(a), Dne | Mgr.Petr Papica,24.11. 2013                                               |
| Ověřeno (datum)    | 25.11.2013                                                                |
| Předmět            | Český jazyk                                                               |
| Třída              | 3.A                                                                       |
| Téma hodiny        | Booker prize                                                              |
| Druh materiálu     | Pracovní list                                                             |
| Anotace            | Čtení z knihy držitele ceny a otázky k pochopení textu.                   |





evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání  
pro konkurenceschopnost

## INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

V křížovce jsou národnosti některých spisovatelů.

1. M.Maeterlincka
2. H.Ibsena
3. R.Rolanda
4. T.Bernharda
5. G.Grased
6. M.Bulgakova

### Otázky k přečtené ukázce

1. Kniha, z níž je úryvek, byla u nás vydána pod názvem *Pí a jeho život*. Autorem je Yann Martel. Uveď, jaké je on národnosti.
2. V tajence tě vyšlo, jaké ocenění autor získal. Napiš, co je to za cenu a kdo ji může dostat.
3. Vyhledej tři další autory, kteří dostali tuto cenu.
4. Vyhledej další Martelovu knihu.
5. Urči, jaký je vypravěč úryvku a celé knihy.
6. Popiš slovní zásobu úryvku.
7. Urči, jaké postavy vystupují v úryvku.
8. Pojmenuj slohové postupy použité v ukázce
9. Charakterizuj postavu vypravěče.
10. Urči literární druh a charakterizuj ho na následujícím úryvku.
11. Uveď, jaké další zpracování této knihy znáš.
12. Popiš členění textu v úryvku.

### Otázky a úkoly vztahující se k přečtení celé knihy

1. Kdo je Richard Parker a kdo je Ravi.
2. Popiš, jak je zarámován celý příběh.
3. Popiš, jak začíná celá kniha
4. Urči, ze které části knihy je úryvek a jakým způsobem tato situace dopadne.
5. Napiš, jaké je poslání celé knihy.

### Ukázka

Prožité utrpení ve mně zanechalo smutek a skleslost.

Studium a stálé, soustředěné provádění náboženských obřadů mne vrátilo zpět do života, i když mé



evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání  
pro konkurenceschopnost

## INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

náboženské praktiky by někteří považovali za výstřední. Po jednom roce na střední škole jsem se přihlásil do dvouoborového bakalářského studia na Torontské univerzitě, na teologii a zoologii. Moje bakalářská práce z teologie se týkala jistých aspektů kosmogonické teorie velkého židovského kabalisty Izáka z Lurie. Moje práce ze zoologie spočívala v analýze funkce štítné žlázy u lenochodů tříprstých. Lenochody jsem si vybral, neboť jejich klidné, tiché a sebezpytující chování tišilo bolest v mém rozjitřeném nitru.

Existují dva druhy lenochodů, dvouprstí a tříprstí, kteří se liší počtem drápů na předních končetinách, protože na zadní končetinách mají oba druhy tři drápy. Jedno léto jsem měl to štěstí, že jsem mohl studovat lenochody tříprsté v jejich přirozeném prostředí v rovníkových pralesích Brazílie. Lenochod je velmi fascinující zvíře. Jeho pomalost a netečnost jsou vskutku příslovečné. Spí nebo odpočívá v průměru dvacet hodin denně. Náš tým zkoumal spánkové návyky pěti divokých lenochodů tak, že jsme každému z nich brzy ráno po usnutí položili na hlavu jasně červenou misku naplněnou vodou. Když jsme se druhý den dopoledne vrátili, lenochodi viseli na stejném místě jako den předtím a misky na jejich hlavách se hemžily hmyzem. Lenochod je neaktivnější za soumraku, i když slovo aktivní lze o tomto tvorovi použít jen s velkou nadsázkou. Zavěšený ve větvích se pohybuje maximální rychlostí přibližně 400 metrů za hodinu. Pokud spadne na zem, vleče se lenochod v ohrožení života k nejbližšímu stromu rychlostí nanejvýš 250 metrů za hodinu, tedy asi 440 krát pomaleji než gepard při lovu. Když nikam nespěchá, posouvá se lenochod po větvi tempem čtyři až pět metrů za hodinu. Lenochod tříprstý okolní svět takřka nevnímá. Na žebříčku od 2 do 10, kde 2 představuje neobyčejnou netečnost a 10 mimořádnou pronikavost smyslů, označil americký přírodovědec William Beebe v roce 1926 chuť, hmat, zrak a sluch u lenochoda známkou 2, a jeho čich známkou 3. Pokud narazíte v divočině na spícího lenochoda a dvakrát nebo třikrát do něj šťouchnete, aby se probudil, začne se rozespálýma očima zmateně rozhlížet všude kolem, ale vás si nevšimne. Dosud není jasné, proč se kolem sebe tak zaujatě dívá, protože stejně vidí všechno rozmazaně. Co se týče sluchu, lenochod sice není hluchý, nicméně o okolní zvuky nejeví zájem. William Beebe udává, že výstřely pušek u spících nebo krmících se lenochodů nevyvolaly takřka žádnou reakci. Ani o něco lépe vyvinutý čich lenochodů by se neměl přeceňovat. Údajně by lenochodi měli být schopni čichem rozpoznat prohnílé větve a vyhnout se jim, nicméně podle Bullocka (1968) často padají na zem právě proto, že se chytili větve, která byla shnilá.

Jak takové zvíře vůbec dokáže přežít?

Právě díky své pomalosti. Ospalost a lenivost jej chrání před nebezpečím. Jako , jaguáry, ocelotů, harpyjí a anakond. Chlupy lenochodů jsou pokryté řasami, které jsou v suchém období hnědé a v období dešťů zelené, takže zvíře splývá s okolním mechem a listím a vypadá jako mraveniště, veverčí hnízdo nebo jako část stromu.

Lenochod tříprstý vede mírumilovný, vegetariánský život v dokonalém souladu se svým prostředím. „Na rtech má neustále dobrosrdečný úsměv“, napsal v roce 1966 přírodovědec Tirler. Podařilo se mi tento úsměv pozorovat na vlastní oči. Nejsem sice člověk, který by zvířatům přisuzoval lidské vlastnosti a emoce, nicméně během onoho měsíce v Brazílii, kdy jsem mohl sledovat odpočívající lenochody, jsem měl několikrát pocit, že se dívám na jogíny meditující na hlavě nebo na poustevníky



evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání  
pro konkurenceschopnost

## INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ponořené v modlitbách, na moudré bytosti, jejichž intenzivní duševní život je mimo dosah našeho vědeckého zkoumání.

Občas se mi stávalo, že se mi mé studijní obory proluly. Někteří z mých kolegové na teologii – popletení agnostici, kteří nevěděli, kde je nahoře a kde dole, mi svým otročením rozumu, tomuto pozlátku intelektuálů, připomínali lenochody tříprsté. A lenochod tříprstý, tento nádherný příklad zázraku stvoření, mě zase upomínal na Boha.

Nikdy jsem neměl problémy se svými kolegy na zoologii. Přírodovědci jsou přátelští, ateističtí a pracovití lidé, kteří mají rádi pivo, a pokud nemyslí na vědu, věnují se sexu, šachu nebo baseballu. Nechci se chlubit, ale myslím, že jsem byl velmi dobrý student. Čtyři roky po sobě jsem měl nejlepší prospěch z celé koleje sv. Michala. Dostal jsem všechny ceny, které uděluje katedra zoologie svým studentům. Katedra teologie mi podobná ocenění neudělila jen proto, že se v tomto oboru žádné nedávají, neboť jak všichni víme, odměna za studium náboženství nespočívá v rukou smrtelníků. Byl bych získal medaili generálního guvernéra za akademickou činnost, nejvyšší univerzitní ocenění udělované Torontskou univerzitou, kterou se honosí nemalý počet významných Kanadánů, nebýt jednoho růžolícího chlapce odchovaného na hamburgerech, s krkem jako kmen stromu a nesnesitelným optimismem.

Dodnes mne trápí, že jsem tu cenu nezískal. Když jste si toho v životě hodně vytrpěli, každá další bolest se vám zdá zároveň nesnesitelná i malicherná. Můj život připomíná středověký obraz tance smrti – neustále se mě drží rozšklebený kostlivec, aby mi připomínal pošetilost lidského počínání. Vysmívám se mu. Zpřímá na něj hledím a říkám mu: „Vybral sis toho špatného. Ty možná nevěříš v život, zato já rozhodně nevěřím v smrt. Táhní!“ Kostlivec zaklepe čelistí a přivine se ještě blíže.

Nepřekvapuje mě to. Smrt se totiž nedrží tak blízko života proto, že by to byla biologická nutnost, nýbrž ze závidi. Život je tak nádherný, že se do něj zamilovala i smrt – žárlivou, majetnickou láskou, která se snaží urvat, co může. Život však zapomnění snadno překoná. Možná přitom ztratí jednu či dvě bezvýznamné maličkosti, ale z bezvýhodného smutku je najednou jen pomíjivý mráček. Růžolící chlapec získal stipendium také od Rhodesovy nadace. Mám ho rád a doufám, že pro něj bude pobyt v Oxfordu dobrou zkušeností. Pokud mne bohyně bohatství Lakšmí někdy zahrne svou přízní, bude Oxford pátý na seznamu měst, která bych chtěl navštívit dříve, než zemřu, hned po Mekce, Varánasí, Jeruzalému a Paříži.

Nemám, co bych řekl o svém pracovním životě. Snad jen to, že kravata se váže jako oprátka – i když visí koncem dolů, můžete se na ní oběsit, pokud si nedáte pozor.

Miluji Kanadu. Chybí mi indická polední výheň, jídlo, ochočené ještěrky na stěnách, barvotiskové filmové muzikály, potulné krávy na ulicích, krákaní vran, dokonce i hovory o kriketových zápasech, ale Kanadu miluji. Je to skvělá země, ve které je větší zima, než zdravý rozum připouští, obydlená laskavými, inteligentními lidmi, co mají hrozné účesy. Navíc mi v Puduččeri nezůstal žádný domov, kvůli kterému bych se chtěl vracet.

Richard Parker je tu stále se mnou. Nikdy jsem na něj nezapomněl. Troufnu si přiznat, že mi schází? Ano. Schází mi. Stále se mi o něm zdá. Většinou jsou to noční můry, ale noční můry s příchutí lásky. Lidské srdce je složitá věc. Dodnes jsem nedokázal pochopit, jak mě mohl tak lehkomyšlně opustit,



evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání  
pro konkurenceschopnost

## INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

aniž by se rozloučil, aniž by se jedinkrát otočil a podíval zpět. Bolí mne z toho u srdce, jako by mi ho trhali na kousky.

Lékaři, ošetřovatelky a dokonce i pacienti v mexické nemocnici na mne byli nesmírně hodní. Oběti dopravních nehod i pacienti s rakovinou, jakmile se dozvěděli, co se mi přihodilo, všichni se přibelhali nebo přijeli na vozíku k mé posteli, často i se svými rodinami. Nikdo z nich nemluvil anglicky a já zase neuměl španělsky. Usmáli se na mě, potřásli mi rukou, pohládili mne po vlasech a nechali mi na posteli jídlo a oblečení. Dojíмали mne svou starostlivostí až k neovladatelným záchvatům smíchu a pláče.

Po několika dnech jsem přes neustálou nevolnost, závratě a celkovou slabost dokázal vstát a udělat pár kroků. Krevní testy ukázaly, že jsem chudokrevný a že hladinu sodíku v těle mám velmi vysokou a draslíku naopak nízkou. Mé tělo zadržovalo tekutiny a nohy mi natekly jako balóny. Vypadal jsem, jako by mi někdo transplantoval sloní nohy. Močil jsem temně žlutou až hnědou tekutinu. Ale po týdnu už jsem mohl chodit normálně, a dokonce nosit i boty, pokud jsem si nezavázal tkaničky. Rány se mi zahojily, i když mi dodnes zůstaly jizvy na zádech a na ramenou.

Když jsem poprvé otočil vodovodním kohoutkem, ten hlučný, marnotratný a prudký proud vody, který z něj vytryskl, mnou tak otřásl, že jsem ztuhl úžasem, podlomila se mi kolena a já se složil v mdlobách do náruče ošetřovatelky, která stála za mnou.

V Kanadě pak, prvně v indické restauraci, jsem začal jíst rukama. Číšník se na mě kriticky podíval a opovržlivě se ušklíbl: „Zrovna tě vyložili z lodě, co?“ Zbledl jsem. Mé prsty, kterými jsem ještě před chvílí vychutnával sousto jídla, abych prodloužil ten okamžik slasti, než jej vložím do úst, se jeho pohledem ušpinily. Ztuhly mi jako zloději přichycení při činu. Neodvážil jsem se je olíznout. Místo toho jsem je provinile utřel o ubrousek. Zřejmě ani netušil, jak hluboce mne jeho slova zranila. Jako by mi zaryl pod nehty hřebíky. Neohrabanými pohyby jsem uchopil vidličku a nůž, snad poprvé v životě. Ruce se mi třásly. Moje sambara ztratila svou chuť.

(Yann Martel – *Pí a jeho život*)

MARTEL, Yann. *Pí a jeho život*. Vyd. 1., dotisk. Editor Martin Mikolajek. Překlad Lucie Mikolajková. Praha: Argo, 2004, 350 s. Edice anglo-amerických autorů, sv. 66. ISBN 80-720-3570-3.